

AMNESTY
INTERNATIONAL

VERKRACHTING IS KILLING

STOP SEKSUEEL GEWELD ALS OORLOGSWAPEN

VERSLAG VAN DE CAMPAGNE
STOP GEWELD TEGEN VROUWEN
8 MAART 2009 – 8 MAART 2010

FOTO ROEY HAMMOU

RUIM 130.000 HANDTEKENINGEN TEGEN GEWELD TEGEN VROUWEN!

Tijdens de campagne Stop geweld tegen vrouwen, die liep van 8 maart 2009 t/m 8 maart 2010, zijn tienduizenden mensen in actie gekomen. Zij gaven door middel van een handtekening of een protestmail of - sms aan dat geweld tegen vrouwen moet stoppen. In het kader van de campagne is actiegevoerd tegen geweld tegen vrouwen in de Democratische Republiek Congo (DRC) en Bosnië. In totaal zijn hiervoor 131.615 handtekeningen verzameld, en meer dan 15.000 solidariteitskaarten verstuurd. Dit verslag bevat een overzicht van de acties in het kader van de campagne, in woord en beeld.

2 Congolese meisjes in jurken van stof met opdruk tegen seksueel geweld

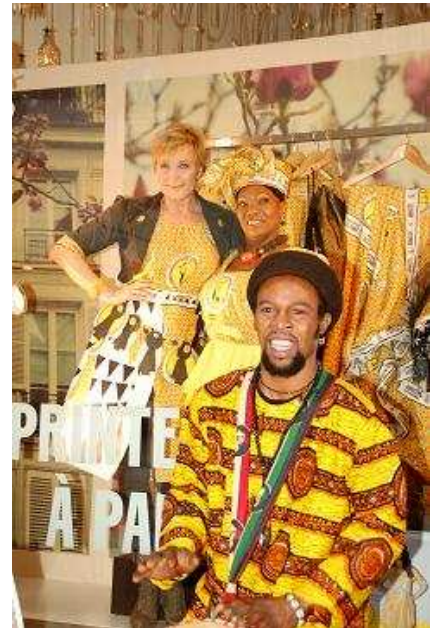
Pinkpopgangers in actie voor de campagne

Cabine van de 'Congo-experience'

Meer dan 125.000 handtekeningen bij de Congolese ambassade

Gerda Havertong en Inge Ipenburg in de etalage van de Bonneterie in Amsterdam in actie voor de vrouwen in Congo

8 MAART 2009

Op 8 maart 2009, internationale vrouwendag, was de aftrap van de campagne. Tweehonderd lokale Amnesty-groepen door het hele land voerden actie voor mensenrechtenverdedigers in Iran, Colombia en de Democratische Republiek Congo. Als gevolg van hun werk komen zij vaak in gevaar; velen van hen worden slachtoffer van intimidatie en geweld. Ruim 30.000 mensen tekenden op papier en via de website een petitie die de Colombiaanse regering oproep seksueel geweld te stoppen. De ambassadeur van Colombia in Den Haag nam de handtekeningen in ontvangst en zei Amnesty's bezorgdheid te delen. Hij beloofde de president van Colombia op de hoogte te brengen van onze acties en de verzamelde handtekeningen op te sturen. Kaarten ter bescherming van het Centrum voor Verdediging van de Mensenrechten werden rechtstreeks naar de Iraanse autoriteiten gestuurd. Er werden er 27.500 in Nederland verspreid. Ook werden er 30.000 solidariteitskaarten voor vier geadresseerde vrouwenrechtenverdedigers in de Democratische Republiek Congo (DRC) verspreid. De Congolese vrouwenrechtenactivisten lieten hun dankbaarheid hiervoor blijken.

Verkrachting is killing

Na 8 maart richtte de campagne zich vooral op seksueel geweld in de Democratische Republiek Congo. Gewelddadige conflicten tussen de regering en rebellengroeperingen teisterden dat land al jaren. Alle strijdende partijen zetten daarbij een gruwelijk wapen in: seksueel geweld tegen vrouwen. Dagelijks treft dat geweld vele vrouwen en meisjes, op de meest gruwelijke wijze. Daders worden zelden bestraft. Wij voerden campagne onder de slogan 'Verkrachting is killing. Stop seksueel geweld als oorlogswapen.'

Deze foto van Robin Hammond werd het beeldmerk van de campagne. De vrouwen die erop staan zijn zo brutaal verkracht dat zij nu incontinent zijn. Hun gemeenschap heeft hen daarom verstoten. Samen hebben zij een eigen dorp gesticht, afgezonderd van de andere woongemeenschappen.

ACTIE VOOR JUSTINE MASIKA BIHAMBA

Justine Masika Bihamba

Op en rond 5 mei 2009 is er massaal actiegevoerd voor Justine Masika Bihamba van de organisatie SFVS. Met een petitie werden de autoriteiten opgeroepen onderzoek te doen naar de mishandeling van de familie van Justine, en haar en haar familie bescherming te bieden. Ook vroeg Amnesty om berechting van de verdachten binnen een redelijke termijn.

En de petitie was niet voor Justine alleen. Ook andere mensenrechtenverdedigers in de DRC lopen gevaar. Amnesty riep de Congolese regering tevens op om:

- concrete maatregelen te nemen ter bescherming en ondersteuning van mensenrechtenverdedigers, zodat zij zonder angst hun wettelijke en vreedzame werkzaamheden kunnen verrichten, en om alle maatregelen te nemen die bijdragen aan het beëindigen van straffeloosheid.
- de verplichtingen die de Democratische Republiek Congo heeft krachtens regionale en internationale verdragen na te leven door een einde te maken aan seksueel geweld, de verdachten ervan te berechten en de slachtoffers juridische bijstand, medische zorg en compensatie te geven.

Tijdens de bevrijdingsfestivals en de vele andere activiteiten van Amnesty-groepen zijn in totaal meer dan 69.000 handtekeningen verzameld. Samen met de online handtekeningen komt het aantal op 78.591.

Justine Masika Bihamba werkt voor de organisatie SFVS (Synergie des Femmes pour les Victimes des Violences Sexuelles), die zich inspant om seksueel geweld te stoppen. Eind 2007 drongen militairen haar huis binnen. Daar troffen ze haar zes kinderen. Ze bonden de kinderen vast en een soldaat sloeg de oudste dochter hard in het gezicht. Daarna probeerde hij haar zus te verkrachten en bewerkte hij haar met een mes. Toen Justine thuiskwam vertrokken de soldaten. Justine had de indringers herkend, maar de militaire politie weigerde hen te arresteren. In de periode die volgde vielen soldaten nog twee keer Justine's huis binnen en bedreigden het gezin.

Aanbieding handtekeningen bij de ambassadeur

PETITIES AAN DE STRIJDENDE PARTIJEN

Naast de petitie voor Justine Masika Bihamba was er nog een handtekeningenactie aan de Congolese autoriteiten met de oproep het geweld tegen vrouwen te stoppen en de daders te berechten. Groepen door het hele land verzamelden hiervoor 26.000 handtekeningen. In maart 2010 overhandigden we beide petitie's aan de ambassadeur van de DRC in Brussel. Ook de Amnesty-afdelingen uit België en Australië hadden hun handtekeningen meegegeven, in totaal overhandigden we de ambassadeur meer dan 125.000 handtekeningen en voerden met hem een gesprek van meer dan 2 uur.

Daarnaast was er een e-mailactie aan een van de rebellengroeperingen; aan de in Europa zetelende leiding van de FDLR, waarvan veel leden verkrachting inzetten als oorlogswapen, met de oproep de gruweldaden tegen vrouwen en meisjes te stoppen. Er kwam geen reactie op.

The Congo Experience

THE CONGO EXPERIENCE

Om het verhaal van seksueel geweld in de DRC dichterbij te brengen werden vier verhalen opgenomen met bekende acteurs. De stemmen van Gijs Scholten van Asschat, Jacqueline Blom, Saskia Temmink en Frank Lammers waren tijdens verschillende festivals en evenementen door het hele land te horen in speciale stembokjes, die voor de gelegenheid waren omgebouwd tot 'The Congo Experience'. De aankleding van elk hokje illustreerde het verhaal dat een bezoeker er kon beluisteren via een hoofdtelefoon. Zo was er een kantoor van een activiste, die daar sprak over haar werk tegen seksueel geweld, en een badkamer, waar een slachtoffer van seksueel geweld vertelde over wat haar was overkomen. De verhalen waren gebaseerd op echte getuigenissen van slachtoffers van geweld tegen vrouwen, uit rapporten van Amnesty International. Voor groepen met kleinere activiteiten was er een mini-uitvoering van de hokjes in de vorm van een kijkdoos. De verhalen waren ook op de website te beluisteren.

De verhalen bleken het publiek te raken. Bijna 119.000 mensen kwamen in actie. Zij gingen op de foto uit solidariteit met mensenrechtenverdedigers in Congo of zetten hun handtekening onder een van de petitieën aan de strijdende partijen. Ook sloten tweehonderd nieuwe deelnemers zich aan bij het vrouwenactienetwerk.

Fotoboeken met ruim vijfduizend foto's van mensen die hun solidariteit met de vrouwen van de DRC betuigden werden aangeboden aan vier Congolese non-gouvernementele organisaties in Oost-Congo en aan de Congolese ambassadeur in Brussel.

POPFESTIVALS

The Congo Experience stond ook op popfestival Pinkpop. Daarnaast was de Congolese radiomaakster Chouchou Namegabe er te gast. Zij maakte geluidsopnamen met het publiek, die zij in de DRC kon uitzenden om het taboe dat er rust op het spreken over seksueel geweld te doorbreken.

Amnesty-stand op Lowlands

Bezoekers van het popfestival Lowlands konden onder de douche voor de vrouwen van Congo. In en om de douchehokjes leerden zij dat slachtoffers van seksueel geweld in de DRC zich vaak eindeloos blijven wassen in een poging de nare ervaring weg te spoelen.

KERKENACTIE

Vanaf de herfst van 2009 riepen Nederlandse kerkgangers en –voorgangers geloofsgenoten in Congo middels kaarten en brieven op het seksueel geweld in hun gemeenschap te bespreken en slachtoffers niet te verstoten maar steun te bieden. De 30.000 kaarten die wij hiertoe ontwikkelden waren erg snel op. Lokale Amnesty-groepen en Kerk-in-Actie betrokken Nederlandse kerken bij de actie. Negentig Nederlandse kerken (doelstelling: 75) vroegen op eigen initiatief de kaarten bij ons aan. Tachtig voorgangers in Nederland schreven een brief aan een collega in de DRC.

In maart 2010 brachten Congolese vrouwen-organisaties in Oost-Congo de kaarten en brieven langs bij tal van kerken. Zij organiseerden er met tientallen kerken van verschillende stromingen bijeenkomsten waarin het seksueel geweld besproken werd met kerkleiders en kerkgangers. De kerkleiders spraken zich uit tegen het geweld. Dat is van groot belang, want kerken zijn in de DRC erg invloedrijk.

Pagnes

Veel bijeenkomsten in de DRC werden aangekleed met de pagnes (bedrukte stof met een boodschap) die Amnesty speciaal voor de Congolese actievoerders had laten maken. Op de stof stond de tekst 'Nee tegen geweld tegen vrouwen, ja tegen gerechtigheid.' En 'Vrouwen en mannen van Congo samen tegen het geweld'. Zulke stoffen met een tekst zijn in Afrika een veelgebruikt middel om een boodschap over te brengen. De vrouwen-organisaties maakten er gewaden en tassen van en droegen deze tijdens bijeenkomsten met de kerken en demonstraties rondom 8 maart, internationale Vrouwendag.

In Nederland werd een deel van de pagnes gebruikt om geld in te zamelen voor de acties van de vrouwenorganisaties in Congo. Een aantal Nederlandse topontwerpers maakte creaties met de stoffen. Bekende Nederlanders showden deze tijdens het Women Inc festival in Amsterdam, daarna werden ze via eBay aan de hoogste bidder verkocht.

Tassen

Ook op de pagnes geïnspireerde tassen werden ingezet om geld op te halen. Lokale groepen hebben hier enorm aan bijgedragen door ze op en rond 8 maart te verkopen. Via hen en de webshop werden er zo'n vierduizend van verkocht. De tassen waren al vrij snel uitverkocht, de opbrengst hiervan komt ten goed aan de acties van de vrouwenorganisaties in Congo.

Congolezen gekleed in de pagnes brengen kaarten naar de kerken.

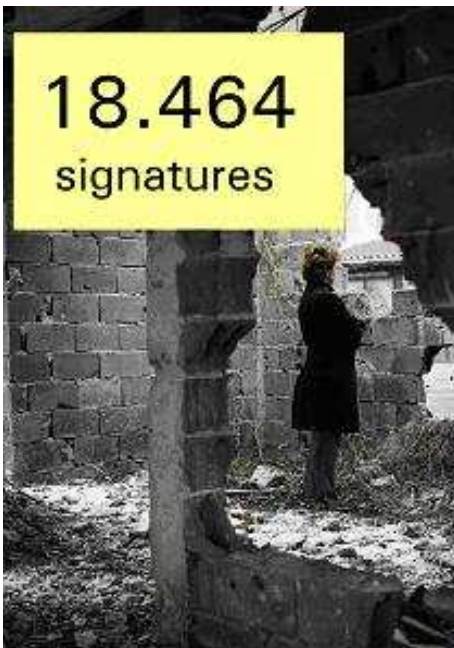
Nederlandse beroemdheden in pagne-creaties tijdens Women Inc.

Advertentie voor de op de pagnes geïnspireerde tas

BOSNIË EN HERZEGOVINA

In het najaar van 2009 breidden wij onze aandacht voor seksueel geweld in (post-) conflictsituaties uit naar Bosnië en Herzegovina. 18.464 mensen zetten hun handtekening onder een petitie aan de Bosnische overheid. In juni 2010 werden ze overhandigd aan de Bosnische ambassade in Nederland. De petitie dringt aan op een nationale strategie voor gerechtigheid, hulpverlening en compensatie aan de tienduizenden slachtoffers van seksueel geweld tijdens de Bosnische Oorlog (1992-1995) en op vervolging van de daders. De ambassadrice van Bosnië nam de handtekeningen in ontvangst. Ze toonde zich erg betrokken bij de situatie van de vrouwen en zegde toe de ontwikkelingen hieromtrent aan Amnesty te laten weten. Twee Bosnische vrouwenactivisten bezochten Amnesty Nederland in november. Tijdens gezamenlijke bezoeken aan het ministerie van Buitenlandse Zaken en enkele fondsverstrekende instellingen wisten wij financiële steun te verwerven voor hun campagne. De ambassade beloofde in EU-verband aandacht te vragen voor de slachtoffers in Bosnië.

Op 12 juli 2010 meldde het Bosnische Ministerie van Mensenrechten en Vluchtelingen dat het werkt aan de ontwikkeling van een staatsstrategie om de situatie te verbeteren van overlevenden van oorlogsmisdaden en seksueel geweld. Doel van de strategie: sociale en economische situatie van slachtoffers verbeteren, stigma verminderen, toegang tot gezondheidszorg en rechtssysteem verbeteren. Er komt ook een nieuwe wet die slachtoffers

van marteling en burgerlijke oorlogsslachtoffers bescherming moet bieden.

HOE IS DE CAMPAGNE GEGAAN?

De belangstelling voor het onderwerp bij het Nederlandse publiek en de media bleek groot. Minstens zo belangrijk is dat de campagne ervoor heeft gezorgd dat in Congo en Bosnië actie is gevoerd en de strijd voor gerechtigheid voor vrouwen verder gaat.

De vrouwenorganisaties in Congo hebben met onze steun en middelen succesvol actie kunnen voeren. De zichtbaarheid van onze kernboodschap van de campagne 'nee tegen geweld, ja tegen gerechtigheid' blijft groot, door de kaarten, buttons en pagnes, die in Congo nog lange tijd gebruikt zullen worden. De vrouwenorganisaties hebben ook goede contacten met de kerken opgebouwd waarmee ze hun werk tegen geweld en ter ondersteuning van slachtoffers van geweld hebben uitgebreid.

Ook voor de vrouwenorganisaties in Bosnië hebben we met een beperktere inzet van middelen veel kunnen bereiken. De vrouwenorganisaties zijn met onze steun verenigd in een alliantie die nu verder in Bosnië campagne voert voor de rechten van de oorlogsslachtoffers van verkrachting. De alliantie is inmiddels een serieuze gesprekspartner van de Bosnische overheid geworden. De Bosnische overheid heeft al toegezegd een nationaal actieplan te ontwikkelen.

EN HOE NU VERDER?

De vrouwenorganisaties in Congo zullen verder gaan met hun strijd, evenals die in Bosnië. Totdat de nationale strategie daadwerkelijk uitgevoerd wordt in Bosnië zullen we op kleinere schaal actie blijven voeren.

In Congo blijven we nauw betrokken bij het werk van de vrouwenorganisaties. Deze organisaties zijn ook betrokken bij het Mobile Cinema-project; een samenwerking tussen Amnesty, de documentairemaakster Ilse en Femke van Velzen en de Congolese mensenrechtenorganisatie Search for Common Ground/Centre Lokale. Hiermee gaan wij de komende drie jaar nog door met een bewustwordingsprogramma over seksueel geweld, met behulp van film en discussie.

Met de opbrengst van de tassenverkoop gaan de bewustwordingsactiviteiten van een van de vrouwenorganisaties met de kerken in Oost-Congo nog verder.